

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.0640.30.2021.ML

Warszawa, 23 lipca 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów **stanowisko** wobec senackiego projektu ustawy:

**- o zmianie ustawy o samorządzie
gminnym oraz niektórych innych ustaw
(druk nr 989).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Stanowisko Rządu
wobec senackiego projektu ustawy
o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw
(druk nr 989)

I. Przedmiot regulacji

Projekt ustawy reguluje tworzenie rad seniorów na poziomie powiatów i województw oraz zobowiązuje organy uchwałodawcze jednostek samorządu terytorialnego do zapewnienia środków finansowych na realizację zadań statutowych gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich rad seniorów.

Przedmiotowy projekt ustawy przewiduje:

- zmiany w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.), zwanej dalej u.s.g. W projekcie przewidziano, że rada gminy zapewnia środki finansowe na realizację zadań statutowych gminnych rad seniorów. Poza tym zaproponowano, aby „polityka senioralna” została wpisana jako zadanie własne gminy;
- dodanie w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z późn. zm.), zwanej dalej u.s.p. oraz w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668, z późn. zm.), zwanej dalej u.s.w., przepisów, tak aby właściwe organy stanowiące tych jednostek mogły tworzyć rady seniorów.

Zaproponowano, aby organy uchwałodawcze jednostek samorządu terytorialnego były zobowiązane do zapewnienia środków finansowych na realizację zadań statutowych rad seniorów (przepisy tożsame na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego).

II. Obecny stan prawny

Istotne wydaje się wskazanie, że celem poselskiej inicjatywy legislacyjnej dodającej w ustawie o samorządzie gminnym art. 5c, ogłoszonej w Dz. U. z 2013 r. poz. 1318, było stworzenie czytelnej podstawy prawnej dla rady gminy umożliwiającej powołanie gminnej rady seniorów. Gminne rady seniorów są podmiotami o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym. Głównym celem ich działania jest integracja, wspieranie i reprezentowanie środowisk seniorów przez współpracę z władzami gminy, przedstawianie propozycji zadań i działań na rzecz seniorów, wydawanie opinii i formułowanie wniosków służących rozwojowi działalności samorządu terytorialnego na rzecz seniorów, zgłaszanie uwag do aktów prawa miejscowego, wspieranie wszelkich form aktywności seniorów, działania na rzecz umacniania międzypokoleniowych więzi społecznych oraz upowszechnianie wiedzy o potrzebach, prawach i możliwościach osób starszych. Obecnie członkowie gminnych rad seniorów pełnią swoje funkcje społecznie.

W art. 5c ustawy o samorządzie gminnym zostały szczegółowo uregulowane kwestie dotyczące powoływania i funkcjonowania gminnych rad seniorów. Rada gminy może utworzyć gminną radę seniorów z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk (vide art. 5c ust. 2 u.s.g.). Ww. rada ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny (vide art. 5c ust. 3 u.s.g.). Gminna rada seniorów składa się z przedstawicieli osób starszych oraz przedstawicieli

podmiotów działających na rzecz osób starszych, w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku (vide art. 5c ust. 4 u.s.g.). Rada gminy, powołując gminną radę seniorów, nadaje jej statut, w którym określa się m.in. tryb wyboru jej członków i zasady działania, dążąc do wykorzystania potencjału działających organizacji osób starszych oraz podmiotów działających na rzecz osób starszych, a także zapewnienia sprawnego sposobu wyboru członków gminnej rady seniorów (vide art. 5c ust. 5 u.s.g.). Rada gminy może w statucie jednostki pomocniczej upoważnić ją do utworzenia rady seniorów jednostki pomocniczej (vide art. 5c ust. 6 u.s.g.).

III. Ocena propozycji zawartych w projekcie ustawy

Biorąc pod uwagę prognozy dotyczące starzenia się polskiego społeczeństwa, aktywizacja osób starszych jest kluczowa dla sprawnego i dobrego funkcjonowania kraju, w tym przede wszystkim społeczności lokalnych. Obecnie gminne rady seniorów mają potencjał do aktywizowania osób starszych jako obywateli angażujących się w lokalne życie społeczne oraz zapewnienia ich uczestnictwa w życiu publicznym. Gminne rady seniorów powoływane są po to, aby m.in. zapobiegać wykluczeniu osób starszych z danej społeczności. Poznając potrzeby i punkt widzenia osób starszych, można lepiej zrozumieć tę grupę społeczną, a to umożliwia lepsze, sprawniejsze zaspakajanie potrzeb coraz większej liczby seniorów. Z informacji przekazywanych przez wojewodów wynika, że istniejące gminne rady seniorów wykazują się dużą aktywnością. Dzięki społecznej pracy w gminnych radach seniorów osoby starsze zyskują pewność siebie i poczucie własnej wartości, a także aktywnie odnajdują się w przestrzeni publicznej. Warto także podkreślić, że organy gminy otwierając się na potrzeby osób starszych zyskują wiedzę, którą mogą wykorzystać do efektywnej realizacji swoich zadań, w tym polityki senioralnej.

Mając na względzie powyższe, jak również liczne postulaty seniorów, zasadnym wydaje się rozważenie ustawowego uregulowania kwestii związanych z możliwością finansowania przez gminy działalności gminnych rad seniorów (w tym diet oraz kosztów podróży członków gminnej rady seniorów związanych z funkcjonowaniem rady). Podkreślenia także wymaga, że w obowiązującym stanie prawnym brak jest jednoznacznego przepisu, który mógłby stanowić *expressis verbis* podstawę do zwrotu, z budżetu gminy, kosztów podróży służbowych członkom gminnych rad seniorów.

Należy jednak zauważyć, iż w przedmiotowym senackim projekcie ustawy w art. 1 pkt 1 wprowadza się zmianę w u.s.g., polegającą na dodaniu w art. 5c ust. 5a w brzmieniu: „Rada gminy zapewnia środki na realizację zadań statutowych gminnej rady seniorów.”. Podobną zmianę wprowadza się w art. 2 pkt 1 w dodawanym ust. 6 art. 3e u.s.p. oraz w art. 3 w dodawanym ust. 6 art. 10b u.s.w. Warto jednak podkreślić, że zgodnie z art. 238 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305), to zarząd jednostki samorządu terytorialnego sporządza i przedkłada projekt uchwały budżetowej. Zgodnie natomiast z art. 240 ust. 2 ustawy o finansach publicznych bez zgody zarządu jednostki samorządu terytorialnego organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może wprowadzić w projekcie uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego zmian powodujących zmniejszenie dochodów lub zwiększenie wydatków i jednocześnie zwiększenie deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Biorąc pod uwagę zasady dotyczące planowania i wykonywania budżetów jednostek samorządu terytorialnego, wydatki

na działalność rad powinny być pokrywane z wydatków urzędów gmin, starostw oraz urzędów marszałkowskich.

Ponadto propozycja rozszerzenia możliwości powoływania rad seniorów w powiatach i województwach wymaga szczegółowego uzasadnienia. Tym bardziej, że idea stworzenia – jak dotychczas – ram prawnych, umożliwiających samorządom realizację polityki senioralnej dotyczyła poziomu samorządu gminnego, który znajduje się najbliżej obywateli, a więc aktywizacja osób starszych jest tu najbardziej efektywna.

Podkreślenia wymaga, że kluczowe w ww. kwestiach (tj. wprowadzenia przepisów umożliwiających: powoływanie rad seniorów na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego; finansowanie przez jednostki samorządu terytorialnego rad seniorów) – powinny być stanowiska korporacji reprezentujących poszczególne rodzaje jednostek samorządu terytorialnego.

Należy podkreślić, że rady seniorów stanowią gremia, których istota funkcjonowania jest bardzo zbliżona do funkcjonowania młodzieżowych rad. Tym samym warto zastanowić się nad ujednoliceniem rozwiązań legislacyjnych dotyczących wspomnianych podmiotów tak, aby przepisy regulujące zasady ich tworzenia i działalności były jednolite.

Jednocześnie jedynie na marginesie zasygnalizowania wymaga, że jest to kolejna propozycja legislacyjna dotyczące uregulowania ww. zagadnień. Obecnie w Sejmie procedowany jest poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o samorządzie województwa (druk nr 243). Ww. projekt ustawy reguluje tworzenie rad seniorów na poziomie gmin, powiatów i województw.

IV. Stanowisko Rady Ministrów

Uwzględniając powyższe, Rada Ministrów rekomenduje kontynuowanie prac parlamentarnych nad projektem ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (druk nr 989), z uwzględnieniem zgłoszonych zastrzeżeń.